

آلودگی‌های انگلی ماکیان بومی استان لرستان

• نادر زکیان

بخش بهداشت، اداره کل دامپزشکی استان لرستان، خرم‌آباد- ایران

• حسن نایب زاده (نویسنده مسئول)

گروه پاتوبیولوژی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه لرستان، خرم‌آباد- ایران

• امید دزفولیان

گروه پاتوبیولوژی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه لرستان، خرم‌آباد- ایران

• رضا آقا ابراهیمی سامانی

گروه انگل شناسی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران- ایران

تاریخ دریافت: اسفند ماه ۱۳۹۲ تاریخ پذیرش: دی ماه ۱۳۹۳

E-mail: nayebeh@lu.ac.ir

چکیده

آلودگی‌های انگلی ماکیان بومی، منبع آلودگی برای طیور صنعتی و انسان است، بنابراین این آلودگی‌ها می‌توانند معضل اقتصادی و بهداشتی باشند. هدف از این بررسی، تعیین شیوع و گونه‌های انگل‌های داخلی و خارجی ماکیان بومی در استان لرستان بود. تعداد ۱۰۰ قطعه مرغ بومی از مناطق مختلف استان لرستان به صورت تصادفی انتخاب شدند. انگل‌های داخلی و خارجی با آزمایشات میکروسکوپی مورد شناسایی قرار گرفتند. چهارده گونه انگلی از کانال گوارشی، ریه‌ها و پرها جمع‌آوری گردید. میزان آلودگی به رایلبه‌تینا تتراگونا ۲۲٪، کوانوتنیا اینفاندیبولوم ۱٪، آسکاریدباگالی ۱۶٪، هتراکیس گالیناروم ۱۷٪، سوبولورا پرومیتی ۲٪، تریکوسترونژیلوس تنوئیس ۳٪ و کاپیلاریا آناتیس ۳٪ تعیین شد. ۸٪ طیور به سینگاموس تراکتا آلوده بودند. آلودگی ماکیان بومی به انگل‌های آیمیریا تنلا ۱۰٪، آیمیریا ماکسیما ۴٪ و آیمیریا آسرولینا ۳٪ بود. ۵٪ از ماکیان به منوپون گالینه و کوگلو توگاستر هتراگرافوس و ۴٪ به آرگاس پرسیکوس آلوده بودند. پیشنهاد می‌گردد آموزش‌های لازم به روستاییان و دامپزشکان در خصوص انجام درمان‌های دوره‌ای ضدانگلی ارائه شود.

کلمات کلیدی: انگل‌های داخلی، انگل‌های خارجی، ماکیان بومی، لرستان.

- Veterinary Journal (Pajouhesh & Sazandegi) No 109 pp: 18-20

Parasitic infections of local chickens from Lorestan Province, Iran

By: Zakian, N. Section of Hygiene, Veterinary General Office of Lorestan Province, Khorramabad, Iran. Nayezbadeh, H. (Corresponding Author), Department of Pathobiology, School of Veterinary Medicine, Lorestan University, Khorramabad, Iran. Dezfoulian, O. Department of Pathobiology, School of Veterinary Medicine, Lorestan University, Khorramabad, Iran. Agha ebrahimi-Samani, R. Department of Parasitology, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran, Iran.

Received: February 2013 Accepted: December 2014

E-mail:nayeb.h@lu.ac.ir

Parasitic infections of native chickens are among sources of infection for people and industrial poultry, thereby constituting health and economic problems. The purpose of this study was to determine the prevalence and the identification of species of internal and external parasites of native chickens in Lorestan Province. One hundred native chickens selected randomly. Endoparasites and ectoparasites were identified using microscopic examination. Fourteen species of parasites were collected from alimentary canals, lungs and feathers of chickens. Infection rates were as follows: *Railletina tetragona* 22%, *Choanoataenia infandibulum* 1%, *Ascaridia galli* 16%, *Heterakis gallinarum* 17%, *Subulura brumpti* 2%, *Trichostrongylus tenuis* 3% and *Capillaria anatis* 3%. Out of 100 chickens, 8% were infected with *Syngamus trachea*. Native chickens were infected with *Eimeria tenella* (10%), *Eimeria Maxima* (4%) and *Eimeria Acervulina* (3%). Five percent of native chickens were infected with *Menopen gallinae* and *Cuclotogaster heterographus*. From the 100 native chickens examined, 4% were infected with *Argas persicus*. It is suggested that educational programs about periodical anti-parasitic treatments are necessary for veterinarians and rural people.

Key words: Endoparasite, Ectoparasite, Native chickens, Lorestan.

مقدمه

قرار گرفتند. میزان آلودگی به انگل‌ها در بررسی حاضر، در جدول ۱ و ۲ نشان داده شده است. در مجموع ۷۴٪ ماکیان حداقل به یکی از انگل‌ها و ۲۲ درصد از ماکیان نیز به بیش از یک انگل آلوده بودند. شیوع بالای هتراکیس گالیناروم و آسکاریدیا گالی با سایر مطالعات انجام شده هم خوانی دارد (۵، ۶، ۷، ۸). شیوع رایلیه‌تینا در این مطالعه با گزارشات اسلامی و همکاران (۱)، نایب‌زاده و همکاران (۸) مشابهت دارد. در تحقیق حاضر، هیچ ترماتودی یافت نشد. اقدامات کنترل و پیشگیری از بیماری‌های انگلی و اجرای سیستم مدیریتی نوین برای پیشرفت تولیدات ماکیان بومی مورد نیاز است. لذا پیشنهاد می‌گردد علاوه بر انجام اقدامات فوق، درمان‌های دوره‌ای ضد انگل ماکیان و سایر طیور بومی در سطح روستاها انجام شود.

ماکیان بومی به خاطر تأمین پروتئین ارزان به ویژه در کشورهای در حال توسعه (۴) نقش مهمی در اقتصاد خانواده‌های روستایی دارند (۳). مطالعات مختلفی در زمینه تعیین آلودگی‌های انگلی ماکیان بومی در ایران (۱، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹) و سایر کشورها انجام شده است (۲، ۳، ۴، ۱۰، ۱۱). مطالعه حاضر با هدف تعیین شیوع انگل‌های داخلی و خارجی ماکیان بومی در مناطق روستایی استان لرستان انجام شد. تعداد ۱۰۰ مرغ بومی از ۵ ناحیه مختلف از نواحی سردسیر، گرمسیر و معتدل استان لرستان به صورت تصادفی انتخاب شدند. پرندگان ذبح شدند و کلیه انگل‌های خارجی و داخلی جمع‌آوری شده و با روش‌های استاندارد (۱۲، ۱۳) مورد شناسایی

جدول ۱- میزان آلودگی ۱۰۰ قطعه از ماکیان بومی استان لرستان به بندپایان و تک یاخته‌ها

نوع انگل	نام انگل	تعداد پرند آلوده	درصد آلودگی
بندپا	منوپون	۵	۵٪
	کوکلو توگاستر	۵	۵٪
	آرگاس پرسیکوس	۴	۴٪
تک یاخته	ایمریا تنلا	۱۰	۱۰٪
	ایمریا ماکسیما	۴	۴٪
	ایمریا آسرولینا	۳	۳٪

